

Német tigriskacsa, magyar előteszt

Több szempontból is érdekes számunkra a német politika alakulása. A választási rendszer hasonló, a pártok és programok között is sok a párhuzam. Van azonban pár nagyon fontos és tanulságos különbség is.

Brendel Mátyás | Népszabadság | 2009. szeptember 30.

Németországban "csak" az nem volt kérdés, ki lesz a következő kancellár. A választás szinte csak a koalíciókról szólt, nem Merkel kancellár asszonyról. A lehetséges koalíciókat színek és minták alapján különböztetik meg, úgymint Jamaica (fekete-sárga-zöld, azaz a jobboldali CDU/CSU, a liberális FDP és a Zöld Párt), vagy Tigriskacsa (fekete-sárga).

Az eddigi koalíció és a leendő koalíció is elképzelhetetlen Magyarországon. A nagykoalíció a szociáldemokrata SPD-ből és a jobboldali CDU/CSU-ból áll. Magyarországon ennek a Fidesz-MSZP-koalíció felelne meg. Hazánkban az MSZP és Fidesz távolsága akkora, hogy ezt a lehetőséget - bár felmerült már - eddig még soha nem lehetett komolyan venni. A nagyobb távolság oka nem az, hogy az MSZP annyira különbözne a német szociáldemokratáktól - a Fidesz áll olyan távol a CDU/CSU-tól, egy valóban európai, jobbközép párttól.

A következő választások után valószínűleg csak akkor kerülhetne koalícióra sor, ha - akárcsak Németországban - olyan kis pártok vinnének el szavazatokat, amelyekkel a nagy pártok nem kívánnak koalíciót kötni. Németországban ilyen volt a Linke (szélsőbaloldal), nálunk a szélsőjobb lehet ilyen, bár korántsem biztos, hogy a Fidesz nem kormányozna a Jobbikkal.

A most nyertes koalíció a jobboldali-liberális tigriskacsa (CDU/CSU-FDP), szintén elképzelhetetlen Magyarországon, bár egy éve ezzel is kacérkodtak némelyek. Az ok itt sem az SZDSZ és az FDP közötti távolság, hanem a Fidesz távolsága a német jobboldali párttól.

A két legfontosabb különbség tehát, hogy a Fidesz valami olyasmi, ami Németországban nincs, s a kispártok Németországban jóval erősebbek. Három kisebb párt jutott tíz százalék fölé, ilyen még nem volt a német történelemben. Ezek közül az egyik liberális, a másik szélsőbalos, a harmadik zöld, amihez fogható nálunk nincs. A válság nálunk is újabb pártok megerősödéséhez vezethet: például létre jöhet egy markáns, zöld párt. Egyelőre sajnos csak a Jobbik erősödött igazán, ilyen veszély Németországban nincs. A kis pártok erősödése ott a válságban és nagykoalícióban kormányzó néppártok gyengülésével következett be. Ez nem meglepő.

Az elmúlt két hétben nyomon követtem a ZDF kampányműsorait. A kampány furcsán unalmas volt. Nyilván a nagykoalíció miatt. A két nagy párt nem akart nagyon egymásnak ugrani, mert egyrészt gondoltak a lehetséges jövőbeli koalícióra is, másrészt, nehezebb egy pártot kritizálni, akivel együtt kormányoztunk. Egyik nagy pártnak sem állt módjában olyan nagyon szidni a kormányt.

Afganisztán és az atomenergia voltak a hangsúlyos témák. Ezek nálunk keveseket izgatnak. Az adócsökkentés kérdését visszafogottan kezelték a választások előtt, de drámaian előjött már a választások estéjén lefolytatott vitaműsorban, amelyet a pártok vezető politikusaival folytattak. Elő kellett törnie: az adócsökkentést a liberálisok támogatják, a szociáldemokraták irreálisnak tartják, a CDU/CSU pedig óvatosan lavírozott, mert nem tudta, kivel fog tovább kormányozni. Amikor ez a kérdés eldőlt, az SPD és az FDP azonnal egymásnak ugrott, és Angela Merkel határozottan az FDP mellé állt.

Ez a kérdés Magyarország számára is kulcsfontosságú. Nálunk az SZDSZ elvben ugyan hasonló gazdaságpolitikát hirdet, de ebből eddig kormányon nem sikerült sokat keresztül vinni. Orbán Viktor viszont évek óta ezzel kampányol. A gazdasági válság kitörése óta ez az ígérete ugyan sokkal halkabb, de nincs visszavonva. A mostani német koalíció tehát egy Fidesz-kormány előtesztje is

lehet.

A német államháztartás majdnem olyan súlyos problémákkal küzd, mint a magyar. Emiatt a dilemma és az érvelés is hasonló. Az SDP szerint nem létezik, hogy az adócsökkentés ki tudja termelni az árát, és a hiányt nem lehet tovább növelni adócsökkentéssel. Az FDP viszont a Fideszhez hasonlóan kitart amellett, hogy az adócsökkentés olyan gazdasági élénkülést eredményez, amely behozza a kiesést.

A felmérések szerint egyébként még a nyertes koalícióra szavazók nagyrésze sem hisz az adócsökkentésben. Sokan szavaznak tehát olyan pártra, melyről tudják, hogy "hazudik", de ezt valószínűleg nem hazugságként élik meg, azt gondolják, hogy a szokásos ígéretetek most nem reálisak, és ezt elfogadják.

Az FDP programjának másik fontos eleme az egészségügy reformja, átállítása a magánbiztosítók irányába. Ez hasonlít az SZDSZ által szorgalmazott magyarországi reformhoz. A német szavazók ezt a programot az FDP történelmének legjobb eredményével hálálták meg, nálunk viszont büntettek miatta. Igen tanulságos lesz tehát, hogy vajon Németországban keresztül tudja-e vinni ezt a reformot az ottani liberális párt a koalíción, és a koalíció az országon.

Hasonlóan tanulságos lesz az adócsökkentés: ha Németországban az adót valóban csökkentik, akkor nálunk is hihetőbbé válhat ez a lehetőség. Ha nem, akkor sejthetjük, hogy Orbán Viktor sem fogja megtenni. Talán lesz még időnk, hogy bizonyos tanulságokat levonjunk, mire nekünk is választanunk kell.

A szerző publicista